

EFEKTYWNE PRAWO W EFEKTYWNYM PAŃSTWIE

Rozwiązania prawne w zakresie ustalania opieki rodzicielskiej po rozpadzie związku w Austrii (sądowe i pozasądowe)

Autor opracowania:

Prof. dr hab. Ewa Tuora-Schwierskott¹

¹ Doktor habilitowany, profesor uczelni Collegium Witelona, Prezes Deutsch-Polnische Juristen Vereinigung (Niemiecko-Polskiego Stowarzyszenia Prawników) z siedzibą w Berlinie, ORCID: 0000-0003-0926-2173.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

FUNDACJA
INSTYTUT PRAWA
USTROJOWEGO

Opracowanie przygotowane w ramach projektu:
Efektywne prawo w efektywnym państwie. Uwarunkowania lokalne w kontekście globalnym, wobec wyzwań XXI w. w walce z przestępczością.

**FUNDACJA
INSTYTUT
PRAWA
USTROJOWEGO**

www.ipu.org.pl
<https://efektywne-prawo.org.pl/>

<https://www.facebook.com/fundacjaipu>

fundacja@ipu.org.pl

Ministerstwo
Sprawiedliwości

FUNDACJA
INSTYTUT PRAWA
USTROJOWEGO

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego Dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

Spis treści

1. Podstawy prawne.....	4
2. Wspólna opieka rodziców nad małoletnim dzieckiem.....	6
2.1. Wspólna opieka rodziców w związku	6
2.2. Ustalenie wspólnej opieki rodziców niepozostających w związku	6
3. Działania sądu rodzinnego w postępowaniu rozwodowym	8
4. Adwokat dziecka	10
5. Wyłączna opieka nad wspólnym dzieckiem	11
6. Prawo do kontaktów z dzieckiem	14
Uwagi końcowe.....	16
Bibliografia.....	18

1. Podstawy prawne

Podstawy prawne w zakresie ustalania opieki rodzicielskiej po rozpadzie związku z Austrii zostały uregulowane w §§ 158 do 179 Ogólnego Kodeksu Cywilnego (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch ABGB)² § 104a Ustawa o załatwianiu sporów w trybie niespornym (AußStrG)³.

Władza rodzicielska nad dzieckiem w Austrii obejmuje zarówno prawo, jak i obowiązek objęcia opieki nad dzieckiem i odpowiedzialności za proces wychowania i wykształcenia dziecka oraz odpowiedzialność za sprawy majątkowe dziecka. Rodzice muszą także zapewnić dziecku reprezentację prawną⁴.

Opieka nad małoletnim dzieckiem obejmuje w szczególności dbałość o dobrostan i zdrowie fizyczne dziecka, a także bezpośredni nadzór, wychowanie, w szczególności rozwój sił fizycznych, umysłowych, emocjonalnych i moralnych, wspieranie zdolności, talentów, skłonności i możliwości rozwoju dziecka oraz jego wychowanie w szkole i w środowisku socjalnym⁵.

Zakres opieki i wychowania zależy od warunków życia rodziców. W sprawach opieki i wychowania rodzice muszą uwzględniać także wolę dziecka, o ile nie koliduje to z jego dobrem lub warunkami życia. Wolę dziecka należy tym bardziej brać pod uwagę, im bardziej jest ono w stanie zrozumieć przyczynę i znaczenie danego środka i na tej podstawie określić swoją wolę⁶. Małoletnie dziecko ma obowiązek stosować się do poleceń rodziców. Przy wydawaniu poleceń i ich egzekwowaniu rodzice muszą brać pod uwagę wiek, rozwój i osobowość dziecka⁷.

² Ogólny Kodeks Cywilny z dnia 01.02.2013 – Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch ABGB vom 01.02.2013 <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622&Paragraf=177>, dostęp z dnia 20.10.2023.

³ Außerstreitgesetz, BGBl. I Nr. 111/2003 zuletzt geändert durch BGBl. I Nr. 15/2013 <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003047&Artikel=&Paragraf=104a&Anlage=&Uebergangsrecht=>, dostęp z dnia 20.10.2023.

⁴ § 158 ust. 1 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

⁵ § 160 ust. 1 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

⁶ § 160 ust. 2 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

⁷ § 161 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

W ustawodawstwie austriackim należy odróżnić opiekę wyłączną nad dzieckiem i opiekę wspólną obojga rodziców.

Przepisy prawne dotyczące opieki nad dzieckiem wyróżniają rodziców pozostających w związku małżeńskim, stanu wolnego i rodziców pozostających w separacji.

2. Wspólna opieka rodziców nad małoletnim dzieckiem

2.1. Wspólna opieka rodziców w związku

Oboje rodzice sprawują opiekę nad małoletnim dzieckiem, jeżeli w chwili urodzenia dziecka pozostają ze sobą w związku małżeńskim lub jeżeli ten związek zawarli później po urodzeniu dziecka to od chwili zawarcia związku małżeńskiego⁸. Rodzice mogą też złożyć zgodnie odpowiednie oświadczenia w urzędzie stanu cywilnego (w miejscu urodzenia dziecka) lub złożyć takie oświadczenie w sądzie rodzinnym miejsca zamieszkania dziecka. Jeżeli opiekę nad dzieckiem powierzono obojgu rodzicom, a małżeństwo lub związek partnerski uległ rozwiązaniu, oboje rodzice mają w dalszym ciągu prawo do sprawowania wspólnej opieki nad dzieckiem.

2.2. Ustalenie wspólnej opieki rodziców niepozostających w związku

Jeżeli w chwili urodzenia dziecka rodzice nie byli małżeństwem, opiekę nad dzieckiem sprawuje wyłącznie matka⁹. Jeżeli sąd nie uregulował już pieczy nad dzieckiem, rodzice mogą objąć wspólną opiekę nad dzieckiem, jeżeli osobiście i jednocześnie stawią się u notariusza w celu złożenia odpowiedniego oświadczenia o objęciu dziecka wspólną pieczę. Notariusz przyjmując oświadczenie dokonuje pouczenia odnośnie skutków prawnych. Oświadczenie to uzyskuje moc prawną w chwili zgodnego jego złożenia przez oboje rodziców, jednakże istnieje możliwość jednostronnego (zarówno przez matkę jak i ojca) jego odwołania w terminie ośmiu tygodni od chwili złożenia oświadczenia¹⁰.

Oświadczenie takie można także złożyć we właściwym sądzie rejonowym¹¹. Oświadczenie takie można także złożyć w urzędzie stanu cywilnego, który informuje niezwłocznie o jego istnieniu właściwy sąd rejonowy¹². Rodzice mogą zatem dokonać ustaleń w sprawie opieki nad dzieckiem także w urzędzie stanu cywilnego.

⁸ § 177 ust. 1 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

⁹ § 177 ust. 2 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

¹⁰ § 177 ust. 2 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

¹¹ § 177 ust. 3 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

¹² § 177 ust. 2 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

Ojciec dziecka może niezależnie od woli matki zażądać mu przyznania opieki nad dzieckiem od reformy prawa, która nastąpiła 1.02.2013¹³.

Ponadto rodzice mogą przedłożyć sądowi odpowiednie porozumienie w sprawie powierzenia pieczy jednemu z rodziców – także modyfikując istniejące oświadczenie – w ramach którego można uzgodnić powierzenie tylko jednemu z rodziców lub obojgu rodzicom pieczy nad wspólnym dzieckiem¹⁴.

¹³ § 177 ust. 2 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

¹⁴ § 177 ust. 4 austriackiego Kodeksu cywilnego ABGB.

3. Działania sądu rodzinnego w postępowaniu rozwodowym

Co do zasady opieka obojgu rodziców przysługuje prawo do opieki nad wspólnym także w przypadku rozwodu lub rozwiązania wspólnoty domowej. Rodzice zwracają się do sądu rodzinnego jedynie w celu ustalenia w czym gospodarstwie domowym dziecko będzie objęte główną opieką. Możliwe jest jednak również zawarcie przez rodziców przed sądem odmiennego porozumienia, na przykład powierzenia jednemu z rodziców wyłącznej opieki nad dzieckiem lub ograniczenia pieczy jednego z rodziców do określonych spraw.

Jeżeli takie porozumienie pomiędzy rodzicami nie zostanie osiągnięte przed sądem w rozsądnym terminie po rozwiązaniu małżeństwa rodziców lub wspólnego gospodarstwa domowego lub jeżeli jedno z rodziców wniesie o przekazanie mu wyłącznej opieki nad dzieckiem, sąd musi, jeżeli leży to w najlepszym interesie dziecka, na okres sześciu miesięcy wydać rozporządzenie tymczasowe rozstrzygające o opiece nad wspólnym dzieckiem. Jest to tak zwany „etap przejściowej odpowiedzialności rodzicielskiej” (**Phase der vorläufigen elterlichen Verantwortung**). Na tym etapie tymczasowej odpowiedzialności rodzicielskiej sąd ustala, który z rodziców będzie opiekował się dzieckiem w gospodarstwie domowym. Rodzic nieuprawniony do sprawowania opieki musi mieć zapewnione wystarczające możliwości kontaktu z dzieckiem, tak aby mógł także opiekować się dzieckiem i brać aktywny udział w procesie wychowawczym i emocjonalnym dojrzewaniu dziecka. Sąd sporządza dokładny plan kontaktów z dzieckiem. Rodzice mogą się na ten plan zgodzić, jednakże, jeżeli nie są w stanie tego zrobić, sąd wydaje niezbędne postanowienia¹⁵.

Ponadto, jeżeli alimenty na rzecz dziecka w dalszym ciągu nie są uregulowane, sąd musi ustalić wysokość świadczeń alimentacyjnych. Po upływie wyznaczonego przez sąd sześciomiesięcznego okresu (który może zostać również przedłużony w celu przygotowania ostatecznej decyzji) kwestia pieczy nad dzieckiem zostaje ostatecznie rozstrzygnięta zgodnie z wymogami dobra dziecka, a także na podstawie na podstawie doświadczeń zdobytych na „fazie wstępnej odpowiedzialności rodzicielskiej” (Phase der vorläufigen elterlichen Verantwortung). Istotną rolę odgrywa także wykonywanie ustawowych świadczeń

¹⁵ Orzeczenie Sądu Najwyższego OGH 11.07.1990 I Ob 614/90.

alimentacyjnych. Jeżeli sąd przyznaje władzę rodzicielską obojgu rodzicom, musi jednocześnie także ustalić, w którym gospodarstwie domowym dziecko będzie głównie przebywać¹⁶.

¹⁶ https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Justiz/JJT_20110125_OGH0002_0010OB00219_10B0000_000/JJT_20110125_OGH0002_0010OB00219_10B0000_000.html, dostęp z dnia 20.10.2023.

4. Adwokat dziecka

W wysoce kontrowersyjnych postępowaniach sądowych dotyczących pieczy nad dzieckiem i prawa do kontaktów z dzieckiem, które są szczególnie stresujące dla danych dzieci, sąd może wyznaczyć tzw. adwokata (obrońcę) dziecka. Adwokat dziecka powinien w takim postępowaniu uwzględniać wyłącznie opinie i życzenia małoletniego dziecka (adwokaci dziecka są angażowani zasadniczo w sprawach dzieci do 14-ego roku życia). Adwokat dziecka musi w szczególności służyć dziecku jako osoba kontaktowa i za zgodą dziecka wyrazić przed sądem jego opinię. Adwokat dziecka jest obarczony bezwzględnym obowiązkiem zachowania poufności.

Koszty opłaty za usługi adwokata dziecka ponoszą strony rodzice, ale nigdy dziecko, w formie zryczałtowanej opłaty sądowej, której wysokość uzależniona jest od czasu trwania postępowania, a nie od przepracowanych godzin przez adwokata dziecka. Przez pierwsze sześć miesięcy z tytułu działalności adwokat dziecka nie są pobierane opłaty sądowe. Obowiązek uiszczania opłat sądowych powstaje się dopiero po sześciu miesiącach od wyznaczenia adwokata dziecka, jeżeli adwokat dziecka jest zatrudniony po tym okresie. Wynosi ona 309 euro na rodzica za rozpoczęte 12 miesięcy pracy adwokata dziecka.

Strony mają możliwość uzyskania pomocy prawnej (zwolnienia z kosztów sądowych) w celu czasowego zwolnienia ich z ponoszenia tych opłat.

5. Wyłączna opieka nad wspólnym dzieckiem

Wyłączna opieka nad dzieckiem jest w Austrii rzadkością, ponieważ ustawodawca uznaje wspólną opiekę za normę i wolą ustawodawcy jest stworzenie aktywnych relacji między dzieckiem a obojgiem rodziców. Zasadniczo po rozwodzie lub separacji dzieci pozostają w Austrii pod wspólną opieką obojga rodziców. Dotyczy to zarówno rozwodu, gdzie rodzice nie mogą dojść do porozumienia, jak i polubownego, chyba że uzgodniono inaczej. W orzeczeniu rozwodowym sądu rodzice muszą również określić, w którym gospodarstwie domowym dziecko będzie głównie mieszkać. Rodzice mają jednak możliwość złożenia wniosku o wspólną opiekę nad dzieckiem.

Innym powodem, dla którego jeden z rodziców może mieć przyznaną wyłączną władzę rodzicielską może być naruszenie przez drugiego rodzica dobra dziecka. Sąd rodzinny interweniuje, jeżeli dziecku na skutek działań rodziców zagraża niebezpieczeństwo, tzn. może odebrać wspólną opiekę nad dzieckiem. Sąd często zatwierdza wniosek o wyłączną opiekę, jeżeli zaistnieją następujące powody: rodzice wspólnie uzgodnili na piśmie wyłączną opiekę nad dzieckiem, w ramach orzeczenia o rozwodzie ustalono wyłączną opiekę nad dzieckiem lub uzgodniona wspólna opieka nad dzieckiem nie jest zgodna z dobrem dziecka.

Wspólna opieka nad dzieckiem nie jest zgodna z dobrem dziecka, jeżeli istnieje fizyczne lub psychiczne ryzyko dla dziecka¹⁷.

Przyczyną decyzji sądu rodzinnego odnośnie wyłącznej opieki nad dzieckiem mogą być przykładowo następujące przesłanki:

- po rozwodzie rodzice zgodzili się na wspólną opiekę nad dzieckiem, co nie jest zgodne z dobrem dziecka,
- rodzice nie mogą dojść do porozumienia, w którym gospodarstwie domowym dziecko powinno przede wszystkim mieszkać,
- po zakończeniu postępowania rozwodowego jedno z rodziców składa wniosek o przyznanie wyłącznej opieki nad dzieckiem i przedstawia niezbędne uzasadnienia,

¹⁷ Orzeczenie Sądu Najwyższego OGH z dnia 25.01.2011 nr akt. 1Ob219/10b, <https://www.familienrechtsinfo.at/kinder-sorgerecht/umgangsrecht-besuchsrecht-oesterreich/>, dostęp z dnia 20.10.2023.

- istnieje ryzyko dla dobra dziecka (zaniedbanie); lub jeżeli istnieje ryzyko stosowania przemocy wobec dziecka lub istnieje podejrzenie stosowania przemocy (w takim przypadku należy natychmiast skontaktować się z policją w celach dowodowych),
- rodzic cierpi na poważną chorobę psychiczną uniemożliwiającą opiekę nad dzieckiem, np. poważne uzależnienia od środków odurzających, które znacznie ograniczają możliwości rodzica do opieki nad dzieckiem,
- powstanie poważnych konfliktów w związku rodziców, które wpływają niekorzystnie na dobro dziecka,
- istnieje ryzyko uprowadzenia rodzicielskiego – porwania przez drugiego z rodziców,
- zaniedbanie obowiązków opiekuńczych przez jednego z rodziców,
- zaniedbanie płatności alimentacyjnych¹⁸.

Jednak nawet jeżeli jedno z rodziców zachowywało się agresywnie podczas małżeństwa, wspólna opieka nad dzieckiem pozostaje w mocy do czasu interwencji odpowiednich władz. Niemniej jednak zawsze należy zwrócić uwagę na zagrożenie dla dobra dziecka, zebrać dowody i wezwać policję. Rodzic powinien w takiej sytuacji złożyć wniosek o odebranie władzy rodzicielskiej lub o znalezienie rozwiązania tymczasowego.

Dowodem agresywnego zachowania rodzica są opinie lekarskie albo orzeczenie karne. Dowód agresywnego zachowania rodzica jest tutaj kluczowy dla rozstrzygnięcia sądu rodzinnego.

Należy jednak zauważyć, że sądy stoją na stanowisku, że dziecko ma prawo do utrzymywania kontaktu z obojgiem rodziców. Rodzic nieposiadający opieki nad dzieckiem powinien także mieć możliwość zobaczenia dziecka i poznania jego życia. W przypadku wyłącznej opieki rodzic nieposiadający opieki – niezależnie od tego, czy jest to matka, czy ojciec – ma następujące minimalne prawa: prawo do informacji o sprawach dziecka oraz prawo do rozmowy z dzieckiem. Rodzic, któremu powierzono wyłączną opiekę nad dzieckiem, ma obowiązek informowania drugiego rodzica o ważnych sprawach i zmianach w życiu dziecka w odpowiednim czasie, tak aby drugi rodzic mógł się wypowiedzieć co do tych zmian oraz się

¹⁸ https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/obsorge/Seite.234001.html, dostęp z dnia 20.10.2023.

z nimi zaznajomić. Prawo do informacji obejmuje na przykład zmianę szkoły, zmianę miejsca zamieszkania, czy podejmowane przez dziecko zabiegi medyczne.

Ponadto rodzic nieposiadający opieki ma obowiązek także wychowywać, opiekować się dzieckiem i reprezentować je w drobnych, codziennych sprawach (np. kupowanie żywności) w życiu codziennym, o ile dziecko akurat z nim przebywa i jeżeli wymagają tego okoliczności. Jeżeli jednak rodzic upoważniony do kontaktu nie ma możliwości utrzymywania kontaktu z dzieckiem, to może on żądać większej ilości informacji na temat spraw dziecka. Dziecku przysługuje także prawo zwrócenia się w tej sprawie do sądu, jeżeli życzy sobie rozszerzenia kontaktów z tym rodzicem. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, prawo do informacji na temat spraw dziecka może zostać ograniczone.

Ponadto wyłączną opiekę nad dzieckiem może sprawować jeden z rodziców w następujących przypadkach: rodzice zgadzają się (w ramach postępowania rozwodowego), że opiekę nad dzieckiem należy powierzyć tylko jednemu z rodziców, rodzic zagraża dobru małoletniego dziecka lub rodzice (w ramach postępowania rozwodowego) zgodnie oświadczają w sprawie (wspólnej) opieki, który z rodziców zagraża dobru dziecka. W takich przypadkach sąd musi powierzyć wyłączną opiekę jednemu z rodziców.

Ponadto sąd musi podjąć decyzję w sprawie opieki nad dzieckiem, jeżeli rodzice nie zgadzają się, w którym gospodarstwie domowym dziecko będzie się przede wszystkim mieszkać i przebywać lub jedno z rodziców ubiega się o wyłączną opiekę nad dzieckiem. W tych dwóch przypadkach sąd musi powierzyć opiekę jednemu z rodziców samodzielnie lub (w dalszej kolejności) obojgu rodzicom, w zależności od dobra dziecka.

6. Prawo do kontaktów z dzieckiem

Z prawnego punktu widzenia nie istnieją precyzyjne przepisy regulujące sposób prawa do odwiedzin dziecka po rozwodzie rodziców. Prawo nie określa, jak często rodzic nieposiadający opieki ma prawo do kontaktu z dzieckiem. Sądy kierują się jedynie wytycznymi zalecając rodzicom określone zachowanie.

Sądy rozpatrują każdą ze spraw indywidualnie zależnie od relacji dziecka z danym rodzicem. Regułą stała się zasada dwóch tygodni, która przyjęła się w społeczeństwie, choć należy jeszcze raz podkreślić, że jest to jedynie wytyczna. Konkretna decyzja sądu zależy od wielu indywidualnych czynników.

Orzecznictwo zawiera następujące wytyczne, których rodzice mogą przestrzegać: niemowlęta do drugiego roku życia powinny spotykać się z rodzicem nieposiadającym opieki nad dzieckiem na kilka godzin lub raz dziennie co dwa tygodnie. Drugi rodzic może być przy tych kontaktach obecny. Dzieci w wieku od trzech do sześciu lat powinny co dwa tygodnie spotykać się z rodzicem nieposiadającym opieki nad dzieckiem przez cały dzień. Dzieci w wieku powyżej sześciu lat powinny mieć możliwość widywania się z nieopiekującym się nimi rodzicem przez weekend co dwa tygodnie i spędzania z nimi dwóch tygodni wakacji rocznie.

Aby jednak przeciwdziałać alienacji, zaleca się cotygodniowy kontakt z rodzicem nie sprawującym pieczy nad dzieckiem. Celem kontaktów jest utrzymanie trwałej relacji rodzic-dziecko.

Należy zauważyć, że regularne kontakty z rodzicem nieposiadającym opieki mogą odciążyć rodzica sprawującego opiekę. Oznacza to, że może on zostać włączony w wychowanie dziecka i przejąć część odpowiedzialności rodzicielskiej.

Ponadto rodzic sprawujący opiekę nad dzieckiem może w dowolnym momencie zwrócić się do sądu o przyznanie mu wyłącznej opieki nad dzieckiem. Rodzic sprawujący wyłączną opiekę nad dzieckiem ma również prawo do ustalenia miejsca pobytu dziecka, a także ustala uprawnienia do odwiedzin w czasie wakacji. W najgorszym przypadku utrudnia to nieopiekującemu się rodzicowi interakcję z dzieckiem.

Niemniej jednak mogą istnieć pewne powody, dla których należy ograniczyć lub odmówić prawa do odwiedzin. Uzasadniony powód, aby całkowicie odmówić rodzicowi nieposiadającemu opieki rodzicielskiej prawa do kontaktu to zagrożenie dla dobra dziecka, który to powód jest rozumiany w orzecznictwie bardzo szeroko. Zagrożenie dla dobra dziecka, to wszelkie powody, aby dobrostan dziecka, fizyczny czy psychiczny mógł ulec naruszeniu. Jednakże brak płatności alimentów ze strony ojca nie jest uważany za wystarczający powód aby odmówić ojcu kontaktów z dzieckiem¹⁹.

¹⁹ <https://www.familienrechtsinfo.at/kinder-sorgerecht/umgangsrecht-besuchsrecht-oesterreich/>, dostęp z dnia 20.10.2023.

Uwagi końcowe

Podstawy prawne w zakresie ustalania opieki rodzicielskiej po rozpadzie związku z Austrii zostały uregulowane w §§ 158 do 179 Ogólnego Kodeksu Cywilnego oraz § 104a Ustawa o załatwianiu sporów w trybie niespornym.

Opieka nad dzieckiem w Austrii obejmuje zarówno prawo, jak i obowiązek przejęcia opieki nad dzieckiem i odpowiedzialności za proces wychowania i wykształcenia dziecka oraz sprawy majątkowe dziecka. Rodzice muszą także zapewnić dziecku reprezentację prawną. Opieka nad małoletnim obejmuje w szczególności dbałość o dobrostan i zdrowie fizyczne dziecka, a także bezpośredni nadzór, wychowanie, w szczególności rozwój sił fizycznych, umysłowych, emocjonalnych i moralnych, wspieranie zdolności, talentów, skłonności i możliwości rozwoju dziecka oraz jego wychowanie w szkole i w środowisku socjalnym.

Głównym stosowanym modelem opieki nad dzieckiem jest model opieki naprzemiennej. Zwykle sądy orzekają, że rodzice opiekują się wspólnym dzieckiem w trybie dwutygodniowym. Jednakże należy zauważyć, że ostateczna decyzja sądu zależy od wielu indywidualnych czynników w konkretnym przypadku.

Rodzicowi można odmówić prawa do odwiedzin jedynie pod pewnymi warunkami. Aby móc podjąć działania prawne, musi istnieć ryzyko dla dobra dziecka. Co do zasady rodzic nie powinien odmawiać prawa do odwiedzin z własnej inicjatywy i bez powodu, gdyż w przeciwnym razie może to mieć konsekwencje prawne. Orzecznictwo sądów stoi na stanowisku, że należy zdecydowanie odradzić arbitralne odmawianie ojcu prawa do odwiedzin, chyba że istnieją obawy, że dobro dziecka jest zagrożone. Prawo do kontaktu z drugim rodzicem jest bardzo ważne do rozwoju emocjonalnego dziecka i prawidłowego procesu jego wychowania. Sąd może przyznać wyłączną opiekę nad dzieckiem jednemu z rodziców jeżeli spełnione zostaną pewne przesłanki jak przykładowo naruszone jest dobro dziecka, rodzice nie mogą zgodzić co do miejsca zamieszkania dziecka, dziecko jest zaniedbane, wobec niego stosowana jest przemoc, rodzic cierpi na taki rodzaj choroby psychicznej, która ogranicza jego zdolności do opieki nad dzieckiem, rodzice są ze sobą tak skonfliktowani, że narusza to dobro dziecka, istnieje ryzyko porwania dziecka przez rodzica, zaniedbanie płatności alimentów przez rodzica.

W orzecznictwie wykształciła się reguła dotycząca czasowego kontaktu z rodzicem nie posiadającym praw do opieki nad wspólnym dzieckiem. Niemowlęta do drugiego roku życia powinny spotykać się drugim rodzicem na kilka godzin lub raz dziennie co dwa tygodnie. Dzieci w wieku od trzech do sześciu lat powinny co dwa tygodnie spotykać się z rodzicem nieposiadającym opieki nad dzieckiem przez cały dzień. Dzieci w wieku powyżej sześciu lat powinny mieć możliwość widywania się z nieopiekującym się nimi rodzicem przez weekend co dwa tygodnie i spędzania z nimi dwóch tygodni wakacji rocznie.

Bibliografia

Akty prawne:

1. Ustawa o załatwianiu sporów w trybie niespornym – Außerstreitgesetz, BGBl. I Nr. 111/2003, BGBl. I Nr. 15/2013
2. Ogólny Kodeks Cywilny z dnia 01.02.2013 – Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch vom 01.02.2013, JGS Nr. 946/1811, BGBl. I Nr. 15/2013

Orzeczenia sądowe:

1. Orzeczenie Sądu Najwyższego OGH z dnia 25.01.2011 nr akt. 1Ob219/10b
2. Orzeczenie Sądu Najwyższego OGH 11.07.1990 1 Ob 614/90

Varia:

1. <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003047&Artikel=&Paragraf=104a&Anlage=&Uebergangsrecht=>
2. <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622&Paragraf=177>
3. <https://www.familienrechtsinfo.at/kinder-sorgerecht/umgangsrecht-besuchsrecht-oesterreich/>
4. https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Justiz/JJT_20110125_OGH0002_0010OB00219_10B0000_000/JJT_20110125_OGH0002_0010OB00219_10B0000_000.html